

“ಶ್ರೀಪತಿರ್ಮಾನದೋ ನಃ”

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಖರ—ಶ್ರಾವಣ (೧೯೫೧—೫೨)

ಸಂಪುಟ ೧

ಸಂಚಿಕೆ ೧೦

ವಾರ್ಷಿಕ
ಚಂದಾ

ವಿರೂ.ಗಳಂ

ಸಂತಾನಸಂಪತ್ತರಿಶುದ್ಧ ಭಕ್ತಿ— ವಿಜ್ಞಾನವಾಗ್ನಿಹಸುಪಾಟವಾದೀನ್

ಹತ್ವಾ ಶರೀರೋತ್ಥಸಮಸ್ತದೋಷಾನ್ ಹತ್ವಾ ಸ ನೋಽಪ್ಯದ್ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರಃ

—ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣಾಚಾರ್ಯರವಿ

ಸಂಪಾದಕರುಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರು

ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಕಾಲೋನಿ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರ ಚರಿತ್ರೆ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ! ನೀನೇ ಗತಿ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ತತ್ತ್ವಸುನಾಲಿ

೧

೨

೧೩

೧೪

೩೧

ಸುಸಂಧಿ !

ತ್ವರೆಮಾಡಿ!!

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾಸಂಘವು

ತನ್ನದೇ ಆದ ಮಾರಾಟದ ಶಾಖೆಯನ್ನು ತೆರೆದಿರುತ್ತದೆ.

ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ

ಮಾಧ್ವರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ,

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಯೋಗ್ಯಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವುವು. ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಾದ

ಎಲ್ಲರೂ—ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಕೋರಿದೆ.

ನೀವೂ ಪರಿಶಿ!

ನಿಮ್ಮ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ!!

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಚಾರ್ಯ ಸೇವಾಸಂಘ,

“ಮಾಧ್ವರಾಜಮಂದಿರ”, ಹದಡಿ ಬಡಾವಣೆ,

ದಾವಣಗೆರೆ (ಮೈಸೂರು ಸ್ಟೇಟ್)

ಮುದ್ರಕರು :

ಆರ್. ವೆಂಕಟರಾಮಯ್ಯ

ಪರಿಮಳ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್

—೨೦, ೪ನೇ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ

[ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಹರಿಭಕ್ತರ ಚರಿತ್ರೆಗಳ
ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮೀಸಲಾದ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ]

ಪವನಾನಮತಪಿಡಿದು ನಿನ್ನ ಶ್ರವಣ ಮಾ—

ಡುವರ ಸಂಗ ಪಾಲಿಸು ವಿಜಯವಿಠಲ ವಲಿದು

ಸಂಪುಟ }
೧

ಶ್ರೀ ಖರ—ಶ್ರಾವಣ
೧೯೫೧—ಅಗಸ್ಟ್

{ ಸಂಚಿಕೆ
೧೦

ಮಂಗಳಾಚರಣೆ

ರಾಗ—ಧನ್ಯಾಸಿ ಆದಿತಾಳ

ವೈದ್ಯನ ನಾನರಿಯೆ ಭವರೋಗಕೆ

ವೈದ್ಯನು ನೀ ಹರಿಯೇ

ಪ

ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಕೈಪಿಡಿದು ಕಪಟದ

ಉಷ್ಣವಾಯು ಜರಿದು

ವಿಷ್ಣುಭಕ್ತುತಿ ನಿನ್ನ ಸೇವಕಗಿತ್ತು ಉ—

ತ್ವಷ್ಟನ ಮಾಡೆನ್ನ ಕಷ್ಟವ ಪಡಿಸದೆ

೧

ಹರಿ ನಿನ್ನ ಶರಣು ಎಂಬ ರಸದಲಿ

ಚರಣಧ್ಯಾನವನಿತ್ತು

ಗುರುತರ ಮಾತೃಗಳೆನಗಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು

ದುರಿತ ಪರಿಹರಿಸ ಬಂಧು ನೀನಲ್ಲದೆ

೨

ನಿನ್ನ ದಾಸ ನಾ ದುರಿತಗಳೆಲ್ಲವು

ಜಿನ್ನ ಬಿಡದೆ ಕಾಡುವುದೇನು

ಘನ್ನ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರವಿಠಲರಾಯನೇ

ಬನ್ನವ ಕಳೆಯುವ ದೊರೆ ನೀನಲ್ಲದೆ

೩

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರ ಚರಿತ್ರೆ

ಲೇಖಕರು :

ಶ್ರೀ ಮ. ಶಾ. ಸಂ. ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರು
ದ್ವೈತವೇದಾಂತ ವಿದ್ವಾಂಸರು,
ಹರಪನಹಳ್ಳಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ).

‘ಅಚ್ಯುತಾಂಘ್ರಿನಿಷ್ಕರ ಯದೃಚ್ಛಾಲಾಭಸಂತುಷ್ಟರ
ನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಜ್ಞಾನ ಉಳ್ಳ ಅಚ್ಚಭಾಗವತರ
ದಿವ್ಯ ಸಂಗವಾಗಲಿ’

ಎಂಬ ಶ್ರೀ ಚಂದ್ರಿಕಾಕೃತ್ವಾದರವರ (ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸರಾಯರ)
ಉಕ್ತಿಯಿರೋಣದರಿಂದ, ‘ಅಚ್ಚಭಾಗವತ’ರಾದ ಈ
ಮಹಾತ್ಮರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

—ಸಂ.

ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಭಗವಂತರಾಯರು ಖಾಸ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯವರೇ ಆದರೂ
ಅವರ ತಾಯಿಯವರು ಬಳ್ಳಾರಿಯವರಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಯಃ ಬಳ್ಳಾರಿ
ಪುರದ ವಾಸ್ತವ್ಯರೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವರು ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ. ಶ.
೧೭೮೩ರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ೭೬ ವರ್ಷಗಳು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದ್ದರೆಂದು
ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇವರ ತಂದೆಯವರ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶರಾಯರು.
ಏಕಪುತ್ರರೂ, ಬಹಳ ಕುಶಲಮತಿಗಳೂ ಆದ ಭಗವಂತರಾಯರಲ್ಲಿ ಅವರ
ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಅನ್ಯಾದೃಶಪ್ರೇಮವಿದ್ದಿತು. ಕೇವಲ ಲಾಲನೆ ಮಾಡಿ,
ಬಾಲಕನನ್ನು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಾಗಿ ಬಿಡದೆ, ಸಾಂಗವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ
ಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಬಾಲಕನಾದರೂ ಪಾರ್ಸಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡ,
ಇಂಗ್ಲೀಷು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಾದರೂ,
ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದರು. ಇವರಿಗೆ ೨೦ ವರ್ಷ

ನಯಸ್ಸು ಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದರು. ಬಹುನೀತಿ
ನಿಪುಣರೂ, ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದುದಲ್ಲದೇ, ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು,
ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಂಶೋತ್ಪನ್ನರಾದುದರಿಂದ, ಆಗಿನ ರಾಜನೀತ್ಯನುಗುಣವಾಗಿ
ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಉದ್ಯೋಗವೂ ಲಭಿಸಿತು. ರಾಜಕಾರ್ಯಧುರಂಧರರಾದ
ಈ ಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಕೆಲಸವೇ ಆಯಿತು.
ಇಂಗ್ಲೀಷು ಸರ್ಕಾರದ ಆರಂಭದೇಶೆಯಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಅಭ್ಯುದಯವಾಯಿತು.
ನಿಸ್‌ಬಟ್ ಎಂಬ ಇಂಗ್ಲೀಷು ದೊರೆಯು ಇವರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾದೃಶಪ್ರೇಮವಿಟ್ಟಿದ್ದ
ನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ದೊರೆಯು ತನಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ವರ್ಗ ಆಗುತ್ತದೋ
ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರನ್ನು ಸೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಬಳ್ಳಾರಿ
ಜಿಲ್ಲೆಯ ರಾಯದುರ್ಗದ ಮಾಮಲೇ ಮಾಡಿದರು. ತರುವಾಯ ಒಂದು
ವರ್ಷಕಾಲವಾದೊಡನೆ ಗುತ್ತಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅಲ್ಲಿ
೬ ತಿಂಗಳಾದನಂತರ, ಅದವಾನಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರರಾಗಿ
ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಹೀಗೆ ಲಾಕಿಕ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪದಲ್ಲಿದ್ದ ವರಾದಾಗ್ಯೂ,
ಸ್ನಾನಸಂಭ್ರಾಜಪತಪಾನುಷ್ಠಾನ ನಿರತರಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ
ದೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೇಲ್ಕಂಡ 'ನಿಸ್‌ಬಟ್' ದೊರಗೆ
ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಕೆಲಸವಾದೊಡನೆಯೇ, ಶ್ರೀ ಭಗವಂತ
ರಾಯರಿಗೆ ಚಿಕ್ಕೋಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆನೇ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಕೆಲಸವಾಯಿತು.
ಆಗ್ನೇಯ ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತೊಂದರೆ ಸಂಭವಿಸಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ,
ಶ್ರೋತ್ರಿಯಂನು ದಿಹಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ 'ಬಾಬಾ' ಎಂಬುವರ ತಾಯಿಯು
ಸಹಗಮನ ಮಾಡಲು ರಾಯರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಶಾಸ್ತ್ರ
ಸಮ್ಮತವಾದುದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಿದ್ದರೂ
ತಾವು ಉತ್ತರ ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ಅವರಿಗೆ ಆಗದವರು ಮೇಲಧಿಕಾರಿ
ಗಳಿಗೆ ಮೂಕ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು ರಾಯರ ಅಭಿಮಾನಿಯಾದ
ನಿಸ್‌ಬಟ್ ದೊರೆಯು ಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಸತೀಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಕ್ರೂರ
ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ ತಪ್ಪು ರಾಯರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ
ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಉದ್ಯೋಗ ನಿವೃತ್ತಿಯಾದಂತೆ ಆಜ್ಞೆಯಾಯಿತು.

“ಧರ್ಮವೇ ಜಯ”ವೆಂದು ರಾಯರು ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪರಿಚಾರಕ ವೃಂದದಿಂದ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಪೂರ್ವದ ದೊರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬಹು ಸಮ್ಮತ ರಾದುದರಿಂದ, ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದಂತೆಯೂ, ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಬೆಳಗಾವಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ತಹಶೀಲ್ದಾರರನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕಮಾಡಿದಂತೆಯೂ, ದೈವವಶಾತ್ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಿರಲಾಗಿ, ರಾಯರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಧರ್ಮಸಂಕಟವೊದಗಿತು. ಅದೇನೆಂದರೆ, ಮಿಲಿಟರಿ ರೋಡು ಹೊಸದಾಗಿ ಹಾಕುವುದಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ಉತ್ತರವಾಯಿತು. ಆಗ್ಗೆ ಆ ಖಾತೆಯ ಮೇಲೂ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ದರ್ಬಾರು ನಡೆಯುತ್ತಲಿತ್ತು. ಆ ರೋಡಿಗಾಗಿ ರೇಖಾಚಿತ್ರವು ತಯಾರಾದೊಡನೆ ತಹಶೀಲ್ದಾರರ ಒಪ್ಪಿಗೆಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ನಕಾಶೆಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರಾಣದೇವರ ಗುಡಿಯಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೀಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ರಾಯರು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಕ್ರವಾಗಿ ರೇಖೆಯನ್ನು ಬರೆದು, ಅದರಂತೆ ಸವರಣನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಶಿಲ್ಪಿಗೆ ಅದು ಸಮ್ಮತಿಯಾಗದೆ, ತಿಕ್ಕಾಟವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮಿಲಿಟರಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಾಕ್ಯವೆಂದರೆ ನೇದವಾಕ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವದಾದರೆ, ತಹಶೀಲ್ದಾರರವರು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿರಬಹುದು, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು, ಉತ್ತರವು ಆಯಿತು. ಪ್ರಾಣದೇವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ತೆಗೆಯಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿಕ್ಷುಟಿನೆಯೇ ಲೇಸೆಂದು ಬಗೆದು, ಉದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೇ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯ ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ಪೂಜ್ಯ ಭಾಸ್ಕರಿ ವರಾಹಾಚಾರ್ಯರನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಮತ್ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಅವರೊಡನೆಯೇ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಿ ಉಸ್ತುಧಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಭಾಸ್ಕರೀ ಅಚಾರ್ಯರು ಚತುಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಪಂಡಿತರು. ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಬೀಜವನ್ನು

ಬಿತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಬಹು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಭೂಮಿಯು ದೊರಕಿತೆಂದು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರು ಬಹುಕಾಲ ರಾಯರ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿದ್ದರು. ಶಾಂತಿಪಾಠಕ್ರಮದಿಂದ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಪಾಠವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ಪ್ರಮೇಯ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಬಹು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪುಣ್ಯ-ವಿಶೇಷದಿಂದ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ನಿರ್ವಾಲ್ಡ್ ದೊರೆಯು ಪುನಃ ಹಿಂದೂದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ನಿವೃತ್ತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ರಾಯರ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರನ್ನು ಸ್ವಯಂ ತಾವೇ ಭೇಟಿಯಾಗಿ ರಾಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಆ ಮೇರೆಗೆ ರಾಯರು ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಹಶೀಲ್ದಾರಾಗಿ ನಿಯಮಿತರಾದರು. ಈಗಲೇ ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರಿಗೆ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಆ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರುಪದ್ರವವಾಗಿ ನೌಕರಿಯು ಜರುಗಿತು. ಈಗ ರಾಯರಿಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿರಬಹುದು; ಈ ಕಾಲವೇ ರಾಯರ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸಂತಕಾಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಯವರು, ನೀರಿನವರು, ಇಬ್ಬರು ಪರಿಚಾರಕರು, ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗುರುಗಳ ಪುತ್ರರಾದ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಸ್ತುತಃ ರಾಯರ ಸಂಸಾರವೆಲ್ಲಾ ಹೂವಿನಹಡಗಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರೂ, ರಾಯರು ಮಾತ್ರ ಶ್ರೀಕ್ಷೇತ್ರ 'ಮದಲಗಟ್ಟಿ'ಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಾಯಂಕಾಲ ೫ ಘಂಟೆ ಪರ్యಂತರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ೭ ಮೈಲು ದೂರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ 'ಮದಲಗಟ್ಟಿಗೆ' ಹೋಗುವುದು, ತಕ್ಷಣವೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿವಿಧವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವುದು, ಪಾಠಹೇಳುವುದು, ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನಾನಂತರ ಶಯನ, ಪುನಃ ಅರುಣೋದಯಕ್ಕೆ ನದೀಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ, ನಿತ್ಯಪ್ರತಿನಿಮಾಚಾರ್ಯನಿ, ಪ್ರಾಣದೇವರ ಅಭಿಷೇಕವಾದ ನಂತರ, ಶ್ರೀಮನ್ಮಧ್ವಭಾಷ್ಯಪಾಠ. ಉದಯ ೯ ಘಂಟೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ

ಭೋಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಡಗಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಫೀಸಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸುವುದು, ರಾಜಕಾರ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆ, ಗೃಹಕೃತ್ಯ ವಿಚಾರ, ಹೀಗೆ ಅನವರತ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು.

ಒಂದು ದಿನ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಶನಿವಾರ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪೂಜಾರಿಯಾದ ಸಾತಾನಿಯು ರಾಯರ ಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆಯಾಗುವುದು ರೋಳಗಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪರಿಧಾನ ಮಾಡಿದ್ದನು. ರಾಯರು ಹೋಗಿ ಪ್ರಾಣದೇವರ ಪಾದಗಳಿಗೆ ದೂರ ದಿಂದಲೇ ಥಾಲಿಯಿಂದ ನೀರೆರೆದು ಅಭಿಷೇಕಾನಂತರ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣದೇವರು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು 'ರಾಯರೇ! ನಿಮ್ಮ ಮಡಿಯು ದುರಂತಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿತು. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಈ ಮೈಲಿಗೆಯ ಭಯವೇ? ಈ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಅತಿಥಿಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯುವುದು' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು. ಇದೇನು ಅದ್ಭುತವೋ! ಅಂತಹ ಮಹಾನುಭಾವರು ಯಾರು ಬರುವರೋ! ಎಂದು ಕಾದಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತ್ಪದ್ಮಗನ್ನಾಥದಾಸವರ್ಯರು ದಿಗ್ವಿಜಯಮಾಡಿದರು. ರಾಯರು ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗಿನಿಂದಲೂ ಈ ದಾಸರು ಪುನಃ ಪುನಃ ದರ್ಶನಕೊಟ್ಟು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಲೇಯಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ಅವರ್ತಿ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಯರ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀಭಾಸ್ಕರೀಆಚಾರ್ಯರವರ ಪ್ರೇರಣಾನುಸಾರ ರಾಯರಿಗೆ ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡಲೋಸುಗ ಬಂದರು. ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿಂದ ಸೂಚನೆ. ಶ್ರೀದಾಸವರ್ಯರು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಪರಮಾದರದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತಾನಮಾಡಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಉಭಯರೂ ಕುಳಿತರು. ಯೋಗಕ್ಷೇಮ ವಿಚಾರಮಾಡಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ದಾಸರಾಯರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ "ರಾಯರೇ! ತಾವು ಪಾರ್ಸಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮತ್ಪದ್ಮವಿಾರಸಮಯವನ್ನೇ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗ್ರಂಥರಚನೆ ಮಾಡಿರಿ. ಸರ್ವಜ್ಞಶಾಸ್ತ್ರವಿರುತ್ತಿರಲು, ಅನ್ಯ ಭಾಷಾಲೋಲುಪತಾ, ಅನ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಸಂಗವೂ ಮೈಲಿಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ಶ್ರೀಪ್ರಾಣದೇವರಿಗೆ ಉಡಿಸಿದ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಾಣಸ್ಪರ್ಶಕಕ್ಕೆ ಮೈಲಿಗೆ

ಅಲ್ಲವೆಂದು ಮರ್ಮತಾಡನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀಭಾಸ್ಕರೀಆಚಾರ್ಯರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ವಿಷದಪಡಿಸಿದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಬಹುವಿನಯದಿಂದ ದಾಸರಾಯರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು, ಉಭಯರೂ ನದೀಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು. ಶಿಷ್ಯವೃಂದ, ಪರಿಚಾರಕವೃಂದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ರಾಯರು ಶಾಂತಿಶ್ರಮದಿಂದ ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ, ಅಂಕಿತವನ್ನೂ ಪಡೆದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ದೇವತಾರ್ಪಣಾವಸಾನದಲ್ಲಿ ಭಜನಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ದಾಸದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೊದಲು ರಾಯರು ರಚಿಸಿದ್ದ ಗ್ರಂಥಗಳು:—

- ೧) ಶಬ್ದ ಪರಂಪರೋತ್ತಮದವಾದ.
- ೨) ತತ್ವಸಂಖ್ಯಾನಟಪ್ರಣಿ.
- ೩) ಭೇದೋಜ್ಜೀವನ ಟಿಪ್ಪಣಿ.
- ೪) ಪವಮಾನಸೂಕ್ತವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.
- ೫) ನರಸಿಂಹಸ್ತುತಿವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.
- ೬) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಸಿದ್ಧಾಂತಯುಕ್ತಿಸಂಗ್ರಹ.
- ೭) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಪಂಚಿಕಾ.
- ೮) ವಿಷ್ಣುಪಂಚಿಕ ಉಪವಾಸನಿರ್ಣಯ.

ಶ್ರೀದಾಸರಾಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದನಂತರ ರಚಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು:—

- ೯) ಭಾಗವತ ತಾತ್ಪರ್ಯಭಾವದೀಪ.
- ೧೦) ಶ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಭಾವಪ್ರದೀಪ.
- ೧೧) ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಸ್ತುತಿಟಿಪ್ಪಣಿ.
- ೧೨) ಯಮಕಭಾರತಟಿಪ್ಪಣಿ (ಸಂಕ್ಷೇಪ)
- ೧೩) ಪಂಚ ಶ್ಲೋಕೇ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಸ್ತುತಿ.
- ೧೪) ಐತರೇಯ ಖಂಡಾರ್ಥ.
- ೧೫) ಬೃಹತೀ ಸಹಸ್ರ-ವೇದದಲ್ಲಿ ಒಂದುಸಹಸ್ರಋಕ್ಕುಗಳಿಗೆಅರ್ಥ.
- ೧೬) ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಸಂಗ್ರಹ.—೧, ೩, ೪, ೫, ೧೬;— ಈ ಐದು ಗ್ರಂಥಗಳು ಮೈಸೂರು ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿವೆ.

೧೭) ಗುರುಪರಂಪರಾಸ್ತೋತ್ರ

೨, ೬, ೮, ೧೩, ೧೭, :- ಶ್ರೀ ಚಿಕ್ಕೇರೂರು ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯರವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಲನೇ ಪುಸ್ತಕದ ಕೊನೆಯ ಪತ್ರ ಮಾತ್ರ ಇದೆ. ೭, ೯, ೧೨, ೧೫, :- ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ.

೧೦, ೧೪, ಭಾಷ ಆಗಿವೆ.

ಈ ರಾಯರಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಅರ್ಧಾಂಗಿನಿಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ಬಾಂಧವ್ಯವಿದ್ದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅವರೇ ಸ್ವಯಂ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಚಿರಂಜೀವಿಯ ಉಪನಯನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದಂತೆ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಾದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಶ್ರೀ ಭಾಸ್ಕರೇ ಆಚಾರ್ಯರು ಆಸ್ತಂಗತರಾದರು. ಅವರ ತಮ್ಮಂದಿರು ಶ್ರೀ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರು. ಪುತ್ರರು ಶ್ರೀ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರು. ಶ್ರೀ ವಿಠಲಾಚಾರ್ಯರು ಕೂಡ ಗತಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಾಲಕರಾದ ಶ್ರೀ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬಾಲ್ಯವಾದುದರಿಂದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಗುರುಪುತ್ರರಾದ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತತ್ವಪ್ರಕಾಶಿಕಾಂತ ಪಾಠಹೇಳಿ ಭಾಗವತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ವೆಂಕೋಬಾಚಾರ್ಯರು ೮೦ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ತಾವೇ ಸ್ವಯಂ ಗೋಮಯದಿಂದ ಲೇಪನಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಣೆ ಹಾಕಿ ಗುರುಪುತ್ರರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ತಾವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಶಿಷ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪಾಠಹೇಳುವ ಕ್ರಮವು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಅಸದೃಶವಾದುದು. ಗುರುಭಕ್ತಿಯು ಅಸದೃಶವಾದುದೇ ಅಲ್ಲವೇ! ಒಂದು ಸಲ ಗುರುಪುತ್ರರು ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬಕ್ಕೂ ಹರಪನಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾಯರಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. ನಿತ್ಯಪ್ರತಿಮಾರ್ಚನೆ, ನಿತ್ಯಪಾಠ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತರ್ಪಣೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರೂ ಸೇವಾನಿವೃತ್ತರಾದುದರಿಂದ ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಹಾಕಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯಾನುಕೂಲವಿರಲಿಲ್ಲ. ಪರರನ್ನು ಬೇಡುವುದು ರಾಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೇ ತಿಳಿಯದು. ಲದುದರಿಂದ ಗುರುಪುತ್ರರಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾನಿಸಿದರು.

ಸ್ವಾಮಿ! ಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿಬನ್ನಿ, ವಿಜಯದಶಮಿ ಆದನಂತಹ ಪುನಃ ಪಾಠ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಬಹು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರೆ, 'ಅದೆಂದಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧಾರಣ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನಾನು ಮಾತ್ರ ವಿವಿಧ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಹೋಗಲೇ! ಸರ್ವಥಾ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ನವರಾತ್ರಿಯ ಹಬ್ಬದ ಮುಂದೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ತಾಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಕಲೆಕ್ಟರವರ ಆಫೀಸಿನ ದಿವಾನ ನೀಲಕಂಠರಾಯರ ಮನೆಯು ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಮೇಲುಪ್ಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರು ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೇ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ತಿಳಿದು, ಆಸನಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಯರನ್ನು ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ದಯಮಾಡಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನ ಚಿತ್ತರಾಗಿ ಉಭಯರೂ ಸಂಭಾಷಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಥಟ್ಟನೆ ಮಧ್ಯೆ ಏನೋ ಕೆಲಸವಿದ್ದವಂತೆ, ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರು ಒಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ರಾಯರ ಶಿಷ್ಯರ ಪೈಕಿ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕೈಸನ್ನೆಯಿಂದ ಹಿಂಬಾಗಿಲಿನಿಂದ ಕರೆದು, ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿದರು. 'ಸ್ವಾಮಿ! ತಿಳಿಯದು. ನವರಾತ್ರಿ ಹಬ್ಬ, ಗುರುಪುತ್ರರು ಇಲ್ಲೇ ಇರುವರು. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಭೋಜನಾದ್ಯಪಚಾರಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ರಾಯರು ಒಂದು ದಿನ ಅಂದಿದ್ದರು' ಎಂದು ಆ ಶಿಷ್ಯನು ತಿಳಿಸಿದ. ಆಗಿಂದಾಗಲೇ ೩೦೦ ರೂ.ಗಳ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವಷ್ಟು ಸಾಮಗ್ರಿಯನ್ನು ರಾಯರ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ತೀವ್ರ ಬಂದು ರಾಯರೊಡನೆ ವಿವಿಧವಾದ ಲೌಕಿಕ ಸಂಗತಿಗಳ ವಿಚಾರದಿಂದ ಕಾಲಯಾಪನೆಮಾಡಿದರು. ಸಾಯಂಸಮಯವಾಗಲು ರಾಯರಿಗೆ ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ವೇಳೆಯಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡುದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕೆಂದು ವಿನಯೋಕ್ತಿಗಳನ್ನಾಡಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರನ್ನು ಬಿಳ್ಳೊಟ್ಟರು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಶಿಷ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕಳ ಸಾಮಗ್ರಿಯು

ಬಂದಿದ್ದದನ್ನು ಕಂಡು, ಇದು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಕೃಪಾ, ಈ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನೀಲಕಂಠರಾಯರಿಗೂ ಇಷ್ಟು ಭಾಗವಿದೆ ಆಗಲಿ, ಎಂದು ಹರ್ಷದಿಂದ ಹಬ್ಬವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು.

ಒಮ್ಮೆ 'ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕಭಾಗ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ರಾಯರು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗುರುಮಾಡಲು ಕೆಲವರು ಮಾತ್ಸರ್ಯದಿಂದ, ರಾಯರು ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ ಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕತಪ್ಪುಗಳಿವೆ ಎಂದು ದೂಷಿಸಿ, ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಂದು ಶ್ರೀಮತ್ತೊಬ್ಬ ಹುಲಿಗಿ ನರಸಪ್ಪಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅದ್ಭುತಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು ಕುಸಿತರಾಗಿ ರುಚಿತಿಬಂದು, ರಾಯರೇ | ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೈತದ್ಯುಮಣಿ ಪುಸ್ತಕವೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ರಾಯರು ಭಕ್ತಿಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಏನೂ ಲಿಖಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲು ತಮಗೆ ದುರ್ಬೋಧವಾದ, ಗಹನ ಪ್ರಮೇಯಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಇವೆ ಎಂದು ತಾವು ಅಂದುದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಆತಿಥ್ಯಮಾಡಿ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಭೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಾವು ಎದ್ದುನಿಂದು ಉಪನ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾ, ಶ್ರೀ ಹುಲಿಗಿ ಆಚಾರ್ಯರವರಿಂದ, ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದು (೧೦೦-೦-೦) ಶತಮಾನ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರೆಂದು ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ.

ಇವರಿಗೆ ೧) ಗೋವೇಕರ್ ವೆಂಕಟರಾವ್ ೨) ಬೆಟ್ಟದೂರು ದ್ಯಾವಪ್ಪ ೩) ಕಾತಾಳಂ ಶೀನಪ್ಪ ೪) ಕಂದಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ೫) ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುವ ಶಿಷ್ಯರಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಭಗವಂತರಾಯರು ಶ್ರೀ ಭಾವಬೋಧಪಂಥದವರು. ಇವರ ಗುರುಗಳೂ ಕೂಡಾ ಅದೇ ಮಾರದವರಾದುದರಿಂದ, ಇವರಿಗೂ ಅದೇ ದೀಕ್ಷೆ. ಶ್ರೀ ಭಾವಬೋಧ, ಶ್ರೀ ಭಾವದೀಪ, ಈ ಗ್ರಂಥಗಳವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿಯು ಕೇಳಲು

ಮತ್ಸರಮುಷಿಕಾಮಲಿನೋ

ಜಗದಧಿಪತಿರಚಿತೋಽಪಿಭಾವದೀಪೋಽಯಂ

ಭಾವಸುಬೋಧವಿರೋಧೀ

ನ ಲಸತಿ ನಿತರಾಂ ಯಥಾಗಮೋ ಬಾಧ್ಧಃ”

ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯವರಿಗೂ ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲಾಂಕಿತ ಉಳ್ಳ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸ್ವಹಸ್ತಾಕ್ಷರಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶೋಧನೆಗಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ‘ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತೀ’ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸರತ್ನಂ ಗೋಪಾಲದಾಸರಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ. ರಾಯರಿಂದ ಲಿಖಿತವಾದ ಪತ್ರಗಳು, ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ತುತಿ, ಗುರುಪರಂಪರಾ ಸ್ತೋತ್ರ ಇವಕ್ಕೆ ಅನುಬಂಧವಾಗಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ವಿ. ಸೂ.—‘ಶ್ರೀಪ್ರಾಣೇಶವಿಠಲ’ ಅಂಕಿತವುಳ್ಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಜಗನ್ನಾಥದಾಸರವರ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಛಿಷ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪ್ರಾಣೇಶದಾಸರಿವಂದ ರಚಿತವಾದವುಗಳು. ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಅವುಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯವೂ ಪಠಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದಮೇಲೆ ಶ್ರೀಹರಿದಾಸದೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಎಷ್ಟು ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳಿದ್ದರೆಂದು ನೋಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲವೇ? ಸಮಾನಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಂಡಿತರಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾನುಭಾವರು ಗುಣಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಗೆಯನ್ನು ಶ್ರೀ ರಾಯರು ನಮಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ! ಮಾತೃರೈಲಕ್ಷಣಗಳುನಮ್ಮಿಂದ ತೊಲಗಲಿ!

—ಸಂ.

ತಿದ್ದುಪಡಿ

ವೈಶಾಖ-ಜ್ಯೇಷ್ಠದ (೭-೮) ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ೩೪ನೇ ಪುಟದ ಕೊನೆಯ ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿನ ೩ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ “ಈ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನಾಮವನ್ನು” ಎಂಬಲ್ಲಿ “ಈ ಮೇಲೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀ ಗೋಪಾಲದಾಸರವರ ತಮ್ಮಂದಿರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ನಾಮವನ್ನೂ” ಎಂದು ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿ ವಿನಂತಿ.

ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ! ನೀನೇ ಗತಿ.

ಲೇಖಕರು:

ಶ್ರೀ ಬಿ. ಭೀಮರಾವ್,
ಪೀಡರ್, ದಾವಣಗೆರೆ

ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕಪ್ರಗತಿಯು ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿ ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಶಿಖರವನ್ನೇ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೂ, ಸುಖಸಾಧನಗಳೆಂದು ಮಾನವನು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿವಿಧ ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಸುಖವೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಬಿಸಿಲುಕುದುರೆಯಂತೆ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕವಾಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಅಶಾಂತಿಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ರೆನಿಸುವ ಹಲಕೆಲವು ಕೋಟ್ಯಾಧೀಶ್ವರರು ವಿನಾ ಉಳಿದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯವು ಅನ್ನಬಟ್ಟಿಗಳ ಅಭಾವದಿಂದ ಕೊರಗುತ್ತಿದೆ. ಐಹಿಕ ಸುಖಶಾಂತಿಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂದು ಜನಮನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಅರಿಕೆಯಾಗಬೇ ಇರುವುದು ಕಲಿಸ್ರಭಾವದಿಂದ. ಬೇರಾವ ಕಾರಣವೂ ಯುಕ್ತ ವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳ ಸಜ್ಜನರು ಯಾವಾಗ್ಯೂ ವಿರಳರು, ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅತಿವಿರಳರು. ಶ್ರದ್ಧೆಯುಳ್ಳವರೂ ಸಹ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಾರರು. ಶಾಸ್ತ್ರಾಭ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಂದ 'ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಧಾನೋಕ್ತಂ ಕರ್ಮಕರ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ' ಎಂಬ (ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನುಸರಿಸಿ, ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹ, ದೇಶಕಾಲಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ; ಶ್ರಮದಿಂದ ತಿಳಿದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ; ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಪ್ರತಿಕೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ, ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿಯಿದ್ದಷ್ಟು, ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲಿಕ್ಕೂ, ನಿಸಿದ್ಧಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡಲಿಕ್ಕೂ, ಸಜ್ಜನರು ಸದಾ

ಮುಕ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿರ್ದಿಷ್ಟರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ಮತುಗುತ್ತಾರೆ. 'ಶ್ರೀಯಾನ್ ಸ್ವಧರ್ಮೋ ವಿಗುಣಃ', 'ಸದೋಷಹುಸಿ ನ ತ್ಯಜೇತ್' ಇತ್ಯಾದಿ ಭಗವದ್ವಚನಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಂಪುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಗವೈಕಲ್ಯಾದಿ ಬಹು ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಫಲಸಂದೇಹರೂಪವಾದ ಭ್ರಮೆಗೆ ಮನಸೋಲುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಹರಿದಾಸವರ್ಯರ ಉಪದೇಶಗಳ ನೋಳಗೊಂಡ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿ, ಸರಳವಾದ ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ನುಡಿದಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಪುನಃ ನುಡಿದರೆ, ಕರ್ಮವಿಮೂಢತೆಯು ನಾಶಹೊಂದಿ, ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಆಚರಿಸುವ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಕರ್ಮಗಳೂ ಹರಿಸಮರ್ಪಿತವಾಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಅರಿವಾಗಿ, ಸಕಲ ಭ್ರಮೆಗಳ ನಿರಾಸದಿಂದ ನಿರ್ಭಯತ್ವವೂ, ಶಾಂತಿಯೂ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು ಒಂದು ಸುಳಾದಿಯಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:—

“ಕಲಿಯುಗದೊಳು ಕರ್ಮಂಗಳು ಬಲುಪರಿಯುಂಟು
ತಿಳಿದು ಮಾಡುವನ್ಯಾರು ನೆಲೆಯ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು
ಹಲವು ಬಗೆಯಿಂದ ಘಳಿಗೆ ಬಿಡದೆ| ಕರ್ಮಾ—
ವಳಿಗಳು ಮಾಡಲದರೊಳಗೆ ದುರಿತವಕ್ಕು.....
.....ಜಲಧಿಯೊಳು ಮೊಕ್ಕು
ನೆಲೆಯ ತಂದವರುಂಟೆ ಬಳಲಿದಿರು ವ್ಯರ್ಥ
ಕಲಿತಾಪ ಪರಿಹರ ವಿಜಯವಿಠಲರೇಯನ
ಒಲಿಸಿ ಭಜಿಪುದಕೆ ಸುಲಭಮಾರ್ಗವದುಂಟು”

ಜ್ಞಾನಸಹಕೃತವಾದ ಕರ್ಮವು ಬಹು ವೀರ್ಯವತ್ತಾಗುವುದು. ಸದನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಲ್ಪಕರ್ಮವೂ ಬಹು ಫಲಪ್ರದವಾಗುವುದು. ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಅಗಮೋದಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಫಲ ದೊರೆಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾದ ಸದನುಸಂಧಾನ ಲಭಿಸಲು, ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರೂ ಜ್ಞಾನಸಾರವನ್ನು ಸಜ್ಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:—

“ನಾನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಸಂಪತ್ತು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಲೋಕಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಜಡಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನಾ ಜೀವರು ನಿನ್ನಾಧೀನರು
 ನಾನಾ ಕರ್ಮಗಳು ನಿನ್ನಾಧೀನವು
 ನಾನು ನನ್ನದು ಎಂದು
 ನಾನಾ ಗರ್ವದಲಿ ನುಡಿದು ನುಡಿದು ಬಲು
 ನಾನಾ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಚರಿಸಿದೆ ದುಃಖದಲಿ
 ನಾನು ನೀನೇ ಎಂಬ ಜನಕೆ ಬರುವ ಶೋಕ
 ಏನೆಂಬೆನು ಎಣಿಸಿ ಕಡೆ ಮೊದಲ ಕಾಣೆ
 ಜ್ಞಾನಪರ್ವತವಾಸ ವಿಜಯವಿಠಲವೆಂಕಟ
 ಜ್ಞಾನಿಗಳರಸೆ ನಿನ್ನ ಪೊಗಳುನೆನೋ”

ಈ ವಿಧ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನ ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರವಚನ, ಪ್ರತಾಪುಷ್ಪಾನ
 ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಆತನ ನಡಾವಳಿಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುತ್ತವೆಂದೂ, ತದ್ರೂಪಿತ
 ವಾದರೆ ವೃಥಾವಾಗುವವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

“ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ಓದಿದರೇನು
 ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಸೋತು ನುಡಿಯದನಕೆ
 ಶೋಧಿಸಿ ವ್ರತಗಳಾಚರಿಸಿದರೇನು
 ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞಾನವೇ ಇಲ್ಲದನಕೆ
 ಓದನ ಷಡುರಸ ಉಂಡರೆ ಏನು
 ಮಾಧವಗೆ ಅರ್ಪಿಸದನಕೆ
 ಮೇದಿನಿಯಲ್ಲಿ ತಿರಿಗಿದರೇನು
 ಯಾದವಕೃಷ್ಣನು ನೋಡದನಕೆ....”

ವಿಧ್ಯುಕ್ತಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ, ಸಾಧನಮಾರ್ಗವಲಂಬಿಯಾದ
 ಜೀವನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳದಂತೆ ಧರಿಸುವ ಅದೃಷ್ಟವಾದ ಶಕ್ತಿವಿಶೇಷವು

ಉತ್ಪಾದಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಥವಾತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವ ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಅದೃಷ್ಟವು ಅಧರ್ಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಪರ್ಮಾಯದಿಂದ ಸತ್ಕರ್ಮ ದುಷ್ಟರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳೆಂದು ವ್ಯವಹರಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ತನ್ನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಹಿತಾಹಿತಗಳನ್ನು ಸಹ ಅರಿಯದ ಅಲ್ಪಜ್ಞನಾದ ಈ ಜೀವನು, ದೇಹಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಹಿತಾಹಿತಗಳು ಸಾಧಿಸುತ್ತವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸರ್ವಥಾ ಅಶಕ್ಯವು. ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞರಾದ ಮಹಾತ್ಮರು, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪದಿಂದ ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮವಿಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ಸ್ವಧರ್ಮ ಪರಧರ್ಮಗಳೆಂಬ ವಿಭೇದಗಳಿಂದಲೂ, ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳು ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿವೆ. ಯದ್ಯಪಿ ವಿಧಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು, ನಿಷಿದ್ಧವನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾದರೂ ಈ ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳೆಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೇ ಮೂಲಕಾರಣವೆನಿಸಿದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ಮರಣೆ, ವಿಸ್ಮರಣೆಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಹರಿಸ್ಮರಣಪರನಾದರೆ, ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ವಿಧ್ಯುಕ್ತಗಳೆನಿಸಲಾರವೇ! 'ಸರ್ವೇ ವಿಧಿನಿಷೇಧಾ ಸ್ಯುಃ ಏತಯೋರೇವ ಕಿಂಕರಾಃ' ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವು ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳೂ— ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹರಿದಾಸಮಹನೀಯರು, ಪರಮಾತ್ಮನ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಬಹುಪರಿಯಿಂದ ನಿರೂಪಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರು 'ಇದೆ ಭಾಗ್ಯ ಇದೆ ಭಾಗ್ಯ ಕಲಿಯುಗದಲಿ ನಿನ್ನ ಪದಯುಗ್ಮಸಂಕೀರ್ತನೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ.....' ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದಕಮಲಗಳ ಸಂಕೀರ್ತನವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರಿಂದವೇ ಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲರ್ಹವಾದ ಪರಮಭಾಗ್ಯವೆಂದು ನುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮವಿಸ್ತಾರವು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ದಾಸವರ್ಯರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ವಿಹಿತಕರ್ಮಶ್ಯಾಗವು ಅವರ ಮನದಿಂದ ಬಹುದೂರವೆಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣಲೇಬೇಕು. ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಲ್ಪಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಪರಿಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ, ಫಲದಾನಶಕ್ತಿಯನ್ನು

ಹೊರಕಿಸುವುದು ಭಗವನ್ನಾನು. ಸಕಲ ದೋಷಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ-
ರೂಪವಾದುದು ಶ್ರೀಹರಿನಾಮು.

“ಹರಿನಾಮದಲಿಂದ ಪರಗತಿಯಾದಂತೆ
ಧರೆಯೊಳಗುಳ್ಳ ವಿಸ್ತಾರಕರ್ಮವ
ಮರೆಯದೆ ವಿರಚಿಸಿ ಇರಳು ಹಗಲುಯಿರೆ
.....ಕೆಸರನು ತುಳಿತು ಬಂದು

ಮರಳಿ ಕೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚರಣವ ತೊಳೆದಂತೆ
ಹಿರಿದಾಗಿ ಕರ್ಮವ ಹರುಷದಿಂದಲಿ ಮಾಡೆ
ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗದೆ ದುಃಖ ಸಂಘಟಿಸೋದು
ಸುರಧೀಶ ವಿಕ್ರಮವಿಜಯವಿಠಲನ
ಸ್ಮರಣೆ ಸರ್ವಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಭೂತ”

“ಸ್ನಾನಜಪತಪವು ಮೌನವನುಷ್ಠಾನ
ದಾನ ಪರ್ವಣಿ ಪುಣ್ಯಜ್ಞಾನ ಸುಯಾಗಗಳು
ನಾನಾಕಯಾತ್ರಿಗಳು ವಿನೇನು ಕರ್ಮ ನಿ-
ದಾನದಿಂದಲಿ ಮಾಡೆ ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣನ
ಧ್ಯಾನ ನಾಮಂಗಳು ತಾ ನುಡಿಯದಿರೆ ಕಾಣರು ನಿರ್ವಾಣ
ಅನಾದಿನಿಧನ ವಿಜಯವಿಠಲನ
ನೀನೆ ಎನ್ನದವನು ಜ್ಞಾನಿಯಾದರೇನು”

ಸ್ನಾನಜಪತಪಾಮನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಶ್ರೀಹರಿನಾಮಸ್ಮರಣ
ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸದಿದ್ದರೆ ವ್ಯರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹರಿಭಕ್ತಿವಿಹೀನನು
ಜ್ಞಾನಿಯಾದತೂ, ಅವನ ಕರ್ಮಗಳು ನಿರರ್ಥಕವೆಂದು ಉಪಮಾನಗಳಿಂದ
ಸುಲಭವಾಗಿ ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ:—

“ಹಲವು ನೇದಗಳೋದಿ ಹಲವು ಕೇಳಿದರೇನು
ಇಳಿಯೊಳು ಯತಿಯಾಗಿ ಚರಿಸಲೇನು
ಬಲು ವಿನೇಕಮತಿ ಸತತನಾದರು ತನ್ನ
ಒಳಗಿದ್ದ ನರಹರಿಯ ಗೆಳೆಯನೆಂದರಿಯದೆ

ಕಲಿಮಾನವನು ಧರ್ಮಾವಳಿಯನೆಸಗಿದರೇನು
 ಫಲವಿಲ್ಲವೋ ಬಲುಕಾಲ ಬಳಲಿದರೂ
 ಬೆಳೆದ ಗಿಡದ ತುದಿಗೆ ಫಲ ಪುಟ್ಟಿದಂತೆಯೋ
 ಕುಲಜಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದು ನೆಲೆಯಾಗದಂತೆ
ಜಲಜನಾಭನ ಭಕ್ತಿ ಮಿಳಿತವಿಲ್ಲದ ಧರ್ಮ
 ಮಳಲೊಳು ಗೋಕ್ಷೀರ ಎರೆದಂತೆಯಾಗುವದು
 ಚಿಲುವ ಗದಾಗ್ರಜ ವಿಜಯವಿಠಲನು
 ಸಲಿನಾಮಸ್ತುರಿಸದೆ ಸಂಸಾರಹರವಿಲ್ಲ”

‘ಅಂಜುವುದು ಸಲ್ಲ ಶ್ರೀಕಂಜನಾಭನ ಪಾದ| ಕಂಜವು ನಿನಗ್ಗಜ್ರ
 ವಂಜರವಾಗಿರಲು’ ಎಂದು ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಮಾಡಬಲ್ಲ
 ಹರಿದಾಸರನ್ನುಳಿದು, ಅವರ ಹಿತೋಕ್ತಿಗಳನ್ನುಳಿದು, ಅನ್ಯಾಶ್ರಯವನ್ನು
 ಅರಸುವುದು ಮೂರ್ಖತನದ ಪರಮಾವಧಿಯೆನಿಸದಿರದು. ಆದ್ದರಿಂದ,
 ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನದ ಕಣ್ತನಗಳಿಗೆ ತಂದೊಪ್ಪಿಸುವ ಸೇವೆಯೇ
 ಉತ್ತಮ ಲೋಕಸೇವೆಯು, ಅದೇ ಶ್ರೀಹರಿಸೇವೆಯು. ಗೀರ್ವಾಣಭಾಷೆಯು
 ಪುನರುಜ್ಜೀವಗೊಂಡು ಪ್ರಾಚೀನಮಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವವರೆಗೆ, ಸಜ್ಜನ
 ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹರಿದಾಸಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರು
 ‘ಶ್ರೀಹರಿದಾಸಭಾರತಿ! ನೀನೇ ಗತಿ’ ಎಂದು ಮೊರೆಯಿಡುವಂತೆ
 ಶ್ರೀಹರಿವಾಯುಗಳು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಉಗಾಭೋಗ

ಹೃದಯದ ಮಲವನ್ನು ತೊಳೆಯಲರಿಯದೆ ತಾವು
 ಉದಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಮಿಂದು ಗಡಗಡ ನಡುಗುತ್ತ
 ಅದರಂದೇನು ಫಲ? ಅದಕ್ಕಿಂತ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ
 ನೀರೊಳಗಿದ್ದ ಮುದಿಕಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನು?
 ತಪ್ಪೇನಯ್ಯ ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆಯದೆ
 ದಿನಕಿನ್ನು ನೂರು ಬಾರಿ ಮುಳುಗಿದರೇನಯ್ಯ ಫಲವು?

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು

ಶ್ರೀಮನ್ಮಂತ್ರಾಲಯಪ್ರಭುಗಳವರು ಬೃಂದಾವನಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಇನ್ನೂರ ಎಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾದವು. ಅವರು ಮುಗ್ಧೇದಾದಿ ವೇದ, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀ ಸುಧಾದಿ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ಪರಿಮಳವು ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದುದು.) ರೂಪದಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ ನೆನೆದವರ ಅಘನಾಶಕರಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಆದ ಉಪಕಾರಗಳನ್ನರಿಯಲು ಶಕ್ತಿ ಸಾಲದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು (ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರಸ್ವಾಮಿಗಳವರು) ಕೈಹಿಡಿದರೆಂದರೆ ಅದಿವ್ಯಗ್ರಂಥಗಳ ಮಹಾಮಹಿಮೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ.

ಪ್ರಕೃತ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ರಾಯರು ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತವರ್ಗಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಗ್ರಂಥರೂಪದಿಂದ ಉಪಕಾರಕರು ಎಂದಲ್ಲ; ಬೃಂದಾವನಗಳಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂರಕ್ಷಕರೆಂದು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸಾರ್ಯರವರು ಅಂದ ಪದವನ್ನು ನಿತ್ಯಪತನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅಪ್ಪಣಾಚಾರ್ಯರು ಶ್ರೀ ಶ್ರೀರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ರಚಿಸಿದ ‘ಶ್ರೀಪೂರ್ಣಬೋಧಗುರುತೀರ್ಥಪಯೋಽಬ್ಧಿಪಾರಾ....’ ಎಂಬ ಸ್ತೋತ್ರವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಥಮವೋ-ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನೀಯವೋ, ಅದೇ ಸ್ಥಾನವು ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಿಜಯದಾಸರವರಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮರಚಿತವಾದ ಈ ಪದಕ್ಕೆ.

ರಾಗ—ಭೈರವಿ

ತಾಳ—ತ್ರಿಪುಟ

ನೋಡಿದೆ ಗುರುಗಳ ನೋಡಿದೆ

ಪ

ನೋಡಿದೆನು ಗುರುರಾಘವೇಂದ್ರರ

ಮಾಡಿದೆನು ಭಕುತಿಯಲಿ ನಂದನೆ

ಬೇಡಿದೆನು ಕೊಂಡಾಡಿ ವರಗಳ

ಈಡು ಇಲ್ಲದೆ ಮೆರೆವ ಮಹಿಮೆಯ

ಅ. ಪ

ಮೊದಲು ¹ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು ಈ

ನದಿಯ ತೀರದಿ ಇಲ್ಲಿ ಯಾಗವ

ಮುದದಿ ರಚಿಸಿ ಪೂರೈಸಿ ಪೋಗಿರ—

ಲದನು ತಮ್ಮೊಳಗರಿತು ತವಕದಿ

ಹೃದಯನಿರ್ಮಲರಾಗಿ ರಾಗದಿ

ಬುಧಜನರ ಸಮ್ಯಾಳದಲಿ ಸಿರಿ

ಸದನನಂಘ್ರಿಯ ತಿಳಿದು ²ಕಳೆವರ

ಉದಿತ ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ ಇಪ್ಪದ

೧

³ಅಲವಬೋಧ ಮಿಕ್ಕಾದ ಮಹಮುನಿ—

ಗಳು ಸಅಂಶರು ಒಂದು ರೂಪದಿ

ನೆಲೆಯಾಗಿ ನಿತ್ಯದಲಿ ಇಪ್ಪರು

ಒಲಿಸಿಕೊಳುತಲಿ ಹರಿಯ ಗುಣಗಳ

ತಿಳಿದು ತಿಳಿಸುತ ತಮ್ಮ ತಮಗಿಂ—

ದಧಿಕರಿಂದುಪದೇಶ ಮಾರ್ಗದಿ

ಕಲಿಯುಗ-ದೊಳು ಕೇವಲ ಕ-

ತ್ತಲೆಯ ಹರಿಸುವ ಸೊಬಗ ಸಂತತ

೨

¹ ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು (ಗಾಂಗೆಯ ಶಯ್ಯಜನು) = ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನು ² ಕಳೆವರ (ಕಳೇವರ) = ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರ.

³ ಅಲವಬೋಧ = ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರು (ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು)

ರಾಮ ನರಹರಿ ಕೃಷ್ಣ ¹ ಕೃಷ್ಣರ
 ನೇಮದಿಂದೀ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಪದ
 ತಾಮರಸ ಭಜನೆಯನು ಮಾಡುವ
 ಕೋಮಲಾಂಗರು ಕರಿಣಪರವಾದಿ

ಸ್ತೋಮಗಳ ಮಹ ² ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿಗೆ
 ಭೂಮಿಯೊಳು ³ ಪವಿಯೆನಿಸಿದ ಯತಿ
 ಯಾಮಯಾಮಕೆ ⁴ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಶುಭ
 ಕಾಮಿತಾರ್ಥವ ಕರೆವ ನಂದನ

೩

⁵ ನೂರುಪರ್ವತವರುಷ ಬಿಡದಲೆ
 ಚಾರು ವೃಂದಾವನದಲಿ ವಿ-
 ಸ್ತಾರ ಆರಾಧನೆಯು ತೊಲಗದೆ
 ವಾರವಾರಕೆ ಆಗುತ್ತಿಪ್ಪುದು

ಸಾರೆಕಾರುಣ್ಯದಲಿ ಲಕುಮಿ-
 ನಾರಯಣ ತಾ ಚಕ್ರರೂಪದಿ
 ಸಾರಿದವರಘ ಕಳೆದು ಇವರಿಗೆ
 ಕೇರುತಿಯ ತಂದಿಪ್ಪುದನುದಿನ

೪

ಮಿತವು ಎನದಿರಿ ಇಲ್ಲಿ ದಿನದಿನ-
 ಕತಿಶಯವೆ ಆಗುವದು ಭೂಸುರ-
 ತತಿಗೆ ಭೋಜನ ಕಥಾಶ್ರವಣ ಭಾ-
 ರತ ಪುರಾಣಗಳಿಂದಲೊಪ್ಪುತ

ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಗೆ ಮಂಚಾಲಿಗ್ರಾಮಕೆ
 ಪ್ರತಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು
 ಪತಿತಪಾವನ ವಿಜಯವಿಠಲನ
 ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ ಮೆರೆವ ಮುನಿಗಳ

೫

ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಪರಿಮಳಾಚಾರ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ
 ಸೌಹಾರ್ದ ಒದಗಿಸಲಿ! ಕಲಿಯ ಉಪಟಳ ಪರಿಹರಿಸಲಿ!

¹ ಕೃಷ್ಣ = ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸರು ² ಮಸ್ತಕಾದ್ರಿ = ತಲೆ ಎಂಬ ಪರ್ವತ

³ ಪವಿ = ವಜ್ರಾಯುಧ ⁴ ಎಲ್ಲರಿಗೆ = ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿಯೋಗ್ಯರಿಗೆ

⁵ ಏಳುನೂರು ವರುಷ.